

Renata Dulian

"Święci w Polsce i ich kult w świetle historii", Jacek i Maria Łempiccy, Kraków 2008 : [recenzja]

Fides: Biuletyn Bibliotek Kościelnych 1-2 (26-27), 124-126

2008

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

RENATA DULIAN¹

JACEK I MARIA ŁEMPICCY
ŚWIĘCI W POLSCE I ICH KULT W ŚWIETLE HISTORII
KRAKÓW 2008.

Jest to bardzo ciekawa i interesująca publikacja, która powstała na kanwie spuścizny po salezjaninie Ks. Wincentym Zalewskim. Po śmierci autor przekazał zebrane przez siebie materiały, dotyczące historii i dnia dzisiejszego miejsc szczególnej czci Osób Trójcy Przenajświętszej, Matki Bożej oraz kultu Świętych Pańskich Jackowi i Mari Lempickim. Na podstawie tych materiałów powstała książka *Sanktuaria Polskie* wydana w 1988. Jest to rodzaj katalogu, który w encyklopedyczny sposób ujmuje informacje o miejscach szczególnego kultu historię miejscowości, kościoła, przedmiot i zakres kultu. Aby w sposób pełny wykorzystać materiały po ks. Wincentym Zalewskim należało opracować w sposób bardziej pełny materiał dotyczący kultu świętych. Opracowaniem objęto świętych, których kult istnieje lub istniał w obecnych granicach Polski, czemu służy ta publikacja składająca się z dwóch tomów. W pierwszym znajdują się krótkie życiorysy świętych, scharakteryzowano miejsca i przedmioty ich kultu. Przeglądając Katalog Zabytków Sztuki w Polsce, wybrano miejscowości, kościoły w których występuje wizerunek świętego, albo jest on

¹ Biblioteka Główna Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie.

umieszczony w ołtarzu głównym, albo jest odrębny ołtarz lub kaplica, poświęcona czci świętego, wizerunek jest, był przybrany sukienkami, przy wizerunku są wota, w kościele jest więcej niż jeden wizerunek świętego, wizerunek jest szczególnie zabytkowy. Zebrano również spis wezwań i wizerunków wybranych świętych w układzie tabelarycznym wg diecezji, a także spis relikwii mało popularnych świętych. Opisano również świętych i błogosławionych czczonych w zakonach. Zamieszczono również indeks z wykazem miejscowości uwzględnionych w opracowaniu w układzie alfabetycznym. Tom drugi przedstawia litanie i pieśni, ułożone na cześć świętych. W zależności od popularności świętego, jeśli są rzadko spotykane to podaje się je w całości, podaje się litanie z zaznaczeniem, że są przeznaczone do prywatnego odmawiania, wymienia się wezwania do świętych, pieśni średniowieczne są bardzo długie, więc wymienia się kilka zwrotek, dla niektórych świętych umieszczono 2-3 litanie lub pieśni, których powstanie znacznie różniło się w czasie. Wśród świętych, którym poświęcono litanie są m. in. Agata, Agnieszka, Albin, Aleksy, Alfons Liquori, Alojzy, Ambroży, Augustyn, Barbara, Bartłomiej, Beata, Benedykt, Bernard, Błażej, Bogumił, Bolesława Lament, Bronisława, Cyryl i Metody, Czesław, Daria, Konrad, Krystyna, Szymon, Wincenty à Paulo, Wincenty Ferreri, Wincenty Kadłubek, Wit, Władysław z Gielniowa, Wojciech, Zuzanna, Zyta i wielu innych. Na końcu publikacji zamieszczono również wizerunki świętych. Książka posiada również wersję elektroniczną dostępną pod adresem:

<http://santi-in-polonia.eu.interia.pl>. Możliwe jest tam wyszukiwanie materiału według alfabetu, linki są aktywne.

Publikacja składa się z siedmiu rozdziałów, rozdział pierwszy składa się z wykazu świętych, błogosławionych i osób świątobliwych z informacją, w której części opracowania znajduje się ta osoba. W rozdziale drugim podano zwięzłą charakterystykę świętego i dane o jego kulcie, rozdział trzeci podaje

bliższe dane dotyczące wybranych kościołów i miejsc umieszczenia w nich wizerunków świętych, w rozdziale czwartym w układzie tabelarycznym podaje się orientację jak rozmieszczony jest kult świętych na terenie Polski i od jak dawna czczony jest dany święty, w rozdziale piątym przedstawia się mniej znanych i mniej licznych świętych. Są to z reguły święci zakonni. Wybrano tylko te zakony, w kościołach których znajduje się szczególnie dużo takich świętych. Rozdział szósty dotyczy świętych prawie nieznanymi, których imiona znane są głównie opisu pacyfikałów i relikwiarzy.

Publikacja jest obszerna i zawiera bogaty i ciekawy materiał, dotyczący kultu błogosławionych i świętych w Polsce, przyczyni się do pełniejszego jego poznania i upowszechnienia w Polsce. Będzie z pewnością pomocna hagiografom i osobom zainteresowanym kultem błogosławionych i świętych.